

Opinnäytteiden julkaisemisesta

Edellisen numeron pääkirjoituksessa pohdin suomenkielisen tieteellisen lehden merkitystä ja suhdetta kansainväliseen julkaisemiseen. Pohdinta perustui pitkälti kotimaisten tieteellisten lehtien pääkirjoituksiin. Yhtenä keskeisenä teimana näissä kirjoituksissa nousi esiin opiskelijoiden ja nuorten tutkijoiden sosiaalistaminen tiedeyhteisöön ja tieteellisiin käytänteisiin. Tässä tavoitteessa on merkittävää omista opinnäytteistä kirjoittaminen ja julkaiseminen tutkimusartikkeleiden ja katsausten lukemisen rinnalla.

Informaatiotutkimus-lehti julkaisee opinnäytteisiin perustuvia artikkeleita tai katsauksia. Väitöstutkimuksiin ja lisenasiatintoihin pohjaavat kirjoitukset ovat luonnollisesti tärkeää aineistoa, mutta edellä mainittua integrointia palvelevat ennen kaikkea pro gradu -tutkielmista julkaistavat kirjoitukset. Lehdessä on julkaistu myös kandidaatin tutkielmiin tai proseminaritöihin pohjautuvia kirjoituksia.

Niin sanottuihin alempiin opinnäytteisiin perustuvien kirjoitusten päätyminen julkaistavaksi on usein yhteydessä tutkielmien ohjaajien aktiivisuuteen ja kannustukseen. Kuinka motivoida esimerkiksi gradun valmiiksi saanut opiskelija vielä palaamaan aiheeseen ja muokkaamaan siitä artikkeli julkaistavaksi? Ohjaajat toimivat tässä vaiheessa useinmiten myös käsikirjoitusten kommentoijina tai kanssakirjoittajina.

Tässä Informaatiotutkimus-lehden numerossa julkaistaan kolme pro gradu -tutkielmiin perustuvaa artikkelia. Marjo-Riitta Aitan ja Saana Kalevan Oulun yliopistossa valmistuneisiin tutkielmiin liittyvä artikkeli käsittelee kirjastojen Internet-palveluiden käytettävyyttä. Artikkelit tarjoaa myös työkaluja käytettävyyden arviointiin. Iikka Mikkola ja Piia Viinamäki Tampereen yliopistosta puolestaan soveltavat omissa artikkeleissaan diskurssianalyysiä. Mikkola tarkastelee lähikirjastoja puolustavia mielipidekirjoituksia kolmessa sanomalehdessä ja Viinamäki valottaa tietopalvelun tulkintarepertuaareja ja kirjastonhoitajan rooleja analysoimalla Kirjastolehden artikkeleita. Nämäkin artikkelit tarjoavat työkaluja esimerkiksi

oman kirjaston tai omien työtehtävien aseman ja merkityksen analyysiin. Samalla ne valottavat diskurssianalyysiä tutki-musmenetelmänä sekä tekstien merkitystä todellisuutemme rakentajina.

Elokuun alusta alkaen voimaan tulleen uuden tutkintorakenteen ansiosta kandidaatin tutkinto ja sitä kautta myös kandidaatin tutkielmat saavat aiempaa näkyvämmän roolin opinnäytteiden joukossa. Pro gradu -tutkielmaa suppeampana ja ajallisesti tarkemmin rajattuna kandidaatin tutkielma tarjoaa mahdollisuuden toteuttaa pienimuotoisia selvityksiä ja tutkimuksia tarkasti rajatusta aiheesta. Kandidaatin tutkielma valmistuu opetussuunnitelman mukaan yhdessä lukuvuodessa ja se voidaan mielestäni selkeästi kytkeä esimerkiksi informaatiopalvelualan alueellisiin selvitys- ja tutkimustarpeisiin.

Opinnäytteiden saatavuus laajalle yleisölle on parantanut viime vuosina. Väitöskirjojen verkkojulkaiseminen on nykyisin yleistä. Pro gradu -tutkielmia on myös joissakin yliopistoissa julkaistu verkossa. Esimerkiksi Tampereen yliopistossa tutkielmien verkkojulkaiseminen lisääntyy entisestään, kun tästä syksystä lähtien opiskelijalla on mahdollisuus saada tarkastukseen ja kirjastoon toimitettavat tutkielmat maksutta valmiiksi sidottuna ja painettuna, mikäli hän julkaisee työnsä kokonaisuudessaan myös yliopiston kirjaston tutkielmatietokannassa.

Informaatiotutkimus -lehti on omalta osaltaan levittänyt tietoa valmistuneista opinnäytteistä julkaisemalla vuosittain luettelon valmistuneista informaatiotutkimuksen opinnäytteistä. Kesäkuuisilla Kirjastopäivillä esitettiin myös ajatus siitä, että lehdessämme voitaisiin julkaista myös ammattikorkeakoulujen alan koulutusohjelmien päättötöiden tiedot. Kysyntää alan selvityksille, tutkielmille ja tutkimuksille on siis olemassa. Välitetään siis informaatiota omalta osaltamme eteenpäin.

Tampereella 20.8.2005

Kai Halttunen